Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 229. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го ЖОВТНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 19, 1977 No. 229. VOL. LXXXIV.

УВУ заповідає міжріздвяний курс українознавства

Мюнхен (УВУ) — Користаючи з минулорічного досвіду, Український Вільний Університет влаштовує вдруге міжріздвяний курс українознавства, получений із загальною новорічною зустріччю молоді. Курс триватиме від 26 грудня 1977 р. (понеділок) до 4 січня 1978 р. (середа), отже так, щоб учасники змогли святкувати зі своїми родинами, незалежно від того, за яким стилем у даній місцевості відзначаються Свята. Одночасно святочний час — при дідуху та ялинці — запевняє відповідний настрій, так дуже потрібний до успіху зустрічі. Як і в минулому році Курс матиме місце в Українській оселі у Маквілері (Foyer Ukrainien, Mackwillr; F 67430 Diemeringen; France) Tel.: 88/004052. Доїзд залізницею до станції на лінії Штрасбург-Париж Saarbourgh.

Приміщення в Оселі уможливлюють виклади на місці при гуртожитку, а також спільне харчування, так що час можна максимально використати не тільки для викладів, але й для товариської розваги, чи ділових зустрічей молоді (представників організацій з різних країн, пластових осередків, ідеологічних угрупувань, тощо). Спільні трапези у святочний час — автоматично спричинюються до настрою спільноти.

Передбачаються два рівнобіжні курси: вищий для університетської молоді з добре опанованою українською мовою, і нижчий для учнів вищих гімназійних кляс чи студентів з малим знанням української мови чи українознавчих предметів. В минулому році було 3—5 викладових годин денно, — отже разом передбачається близько 40 викладових годин, при чому буде застосована система семінарійного навчання — із можливістю дискусії і ставлення питань для поглиблення порушеної проблематики.

Надіючися на допомогу громадських чинників (які вже в минулому році в значній мірі спричинилися до зниження коштів курсу), Управа Української оселі — у порозумінні із Ректоратом УВУ — визначила мінімальну оплату за приміщення й прохарчування: 20 фр. фр. (10 нм.) денно від особи. Оплата за навчання (за курс) — 50 нм. (100 фр. фр.).

З нагоди курсу)який в минулому році згромадив молодь із шістьох різних країн поселення) відбудеться під день Нового року (з 31 грудня на 1 січня) Новорічну зустріч. Вигідне положення Маквілеру на перехресті доріг між Мюнхеном, Парижем та Брюселем дає змогу чисельно прибути на цю зустріч.

Зголошення на курс із відповідними даними треба надсилати якнайскорше на адресу УВУ: Ukrainische Freie Universitat, Pienzenauerstrasse 15, D-8 Munchen 80, Bundesrepublik Deutschland. Скорі зголошення необхідні не тільки тому, щоб можна було відповідно підготовити програму (із поділом курсантів на групи), але й подбати також про фінансову допомогу для незаможних. Курс засадничо подуманий для нашої молоді із Европи, але дуже бажано, щоб у ньому прийняли участь ті студенти із ЗСА, Канади, чи інших заокеанських країн, які будуть у той час у Европі.

КАРТЕР І ТОРРІХОС УТОЧНИЛИ ДОГОВІР ЩОДО ПАНАМСЬКОГО КАНАЛУ

Вашінгтон. — З уваги на те, що в ЗСА і в Панамі існує поважний спротив проти нового домовлення щодо Панамського каналу, головним чином тому, що деякі постанови того домовлення, що його недавно підписали президент Джіммі Картер і панамський президент Омар Торріхос Геррера, не були „цілком ясні", то минулої п'ятниці, 14-го жовтня, в Білому Домі відбулася нарада президента Картера з президентом Торріхосом, після якої видано спільну заяву, яка має за завдання „роз'яснити контроверсійні частини домовлення".

У спільній заяві зазначено, що навіть після 2000-го року, коли панамський уряд має перебрати повну контролю над каналом, ЗСА матимуть право вживати військову силу, щоб запевнити вільний переплив всіх кораблів через канал, але при цьому не матимуть права втручатися у внутрішні справи Панами. Також підкреслено, що на випадок „війни або наглої потреби'' американські військові кораблі матимуть першенство щодо перепливу через канал.

Як відомо, нові домовлення мусить ратифікувати Сенат ЗСА, а населення Панами погодитися на них шляхом референдуму, який має відбутися 23-го жовтня.

Після оприлюднення спільної заяви, ряд американських законодавців, між ними сен. Роберт Бирд із Західньої Вірджінії, лідер Демократичної більшости в Сенаті, заявили, що спільна заява — „це важливий дипломатичний успіх", який значно поліпшить шанси, що Сенат таки ратифікує нове домовлення. Подібно висловилися колишні державні секретарі Генрі Кіссінджер і Дін Раск, які свідчили перед Сенатською комісією для закордонних справ.

Проте, ряд чільних членів обох Палат Конгресу далі виступає проти нового домовлення з Панамою. Сенатор Роберт Дол із Кензасу, республіканський кандидат на віцепрезидента у минулорічних виборах, заявив у суботу, 15-го жовтня, що все одно голосуватиме проти нових домовлень, бо вважає, що вони вийдуть на некористь Америці, але теж поінформував, що внесе додатки до нового договору, які будуть базовані на спільній заяві Картера і Торріхоса. Навіть якщо додатки будуть прийняті, то він голосуватиме проти ратифікації — сказав сен. Дол.

ЗМЕНШЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ СИЛ ТА БЕЗПЕКА ЕВРОПИ НА ПОРЯДКУ ОБГОВОРЮВАННЯ В БЕОҐРАДІ

Беоґрад, Югославія. — Після дещо загострених дебат у першому і другому тижні нарад, на яких обговорювались справи прав людини і робились підсумки виконання кінцевого Акту Гельсінкської угоди, Европейська Конференція для справ безпеки і співробітництва в Беоґраді вступила в дещо спокійніший період, може з огляду на це, що темою розмов у третьому і четвертому тижні мають бути справи безпеки, скорочення військових частин в Центральній Европі, військові маневри, які деколи загрожують безпеці поодиноких країн тощо. Деякі східньо-европейські дипломати стверджують, наприклад, що в часі тривання Беоґрадської Конференції Европа вже почувається безпечнішою, а це, що така конференція взагалі відбувається, є вже великим позитивом до осягнення справжнього миру. Головною темою цього тижня буде безпека в Европі і зменшення напружености між західніми і східніми країнами. Загально припускають, що першочерговою справою, яка прийде на денний порядок, буде справа збільшеного зброєння обидвох віськових бльоків, Північно-Атлянтійського Оборонного Союзу і Варшавського Пакту, та розв'язка питання: як цьому запобігти. Використовуючи тему нарад, деякі малі держави, як Швеція, Норвеґія і Румунія, висунули справу пересування великих військових частин, які без попереднього повідомлення заінтересованих країн нарушують спокій у прикордонних полосах. Західні джерела стверджують, що, наприклад, Совєтський Союз дуже часто пересуває великі військові частини аж до румунських кордонів, а потім раптово вони відходять в глиб СССР. Очевидно, при обговорюванні цієї справи може дійти до зудару між західніми і східніми делегаціями, як у випадку розмов про людські права, тому, що представники СССР і Східньої Німеччини вже раніше заповіли свої виступи з критикою щорічних маневрів військ НАТО, які, на їхню думку, занадто наближаються до східніх кордонів. Крім того, совєти натискають на підписання тимчасового мирного договору з Німеччиною, який ніколи не був підписаний після закінчення Другої світової війни з огляду на те, що Західня Німеччина не погоджувалась з поділом Німеччини на дві частини — східню і західню. Вашінгтон не настоює на підписанні такого договору, бо він, на думку речників Державного департаменту, не матиме жадної вартости і тому не варта витрачати час на переговори. Натомість Білий Дім повністю піддержує ідею скликання окремої конференції для обговорення справ безпеки для Европи і підписання пакту неаґресії, чого вимагають багато европейських країн, які стверджують, що політика детанту може ефективно продовжуватись тільки тоді, коли прийняті в Гельсінках угоди будуть повністю респектовані усіма державами світу, без огляду на їхні політичні системи.

Дуже актуальні справи людських прав, які були головною темою у першому тижні нарад, будуть обговорюватись ще на пленарних сесіях, хоч деякі держави НАТО настоюють, щоб ЗСА не підносили тієї справи на загальних сесіях, побоюючись совєтської реакції. Але голова делегації ЗСА. Артур Ґолберґ, заявив, що тієї спра-ви не можна оминути, бо вона виринає при обговорюванні всіх інших справ. Проте, панує загальне переконання, що переговори у Беоґраді, які триватимуть до кінця грудня ц. р., а може й довше, починають устабілізовуватись.

Валентин Турчин прибув з родиною до Відня

Валентин Турчин (зліва) з Андреєм Сахаровим на летовищі в Москві.

Відень, Австрія. — Ройтер інформує, що д-р Валентин Турчин, голова московського Відділу Міжнародної Амнестії, яка недавно одержала нобелівську нагороду миру, прибув 14-го жовтня ц. р. до Відня разом зі своєю дружиною Тетьяною і двома синами. Турчин, який є компютерським спеціялістом і заавансованим математиком, викладатиме ці науки в Колюмбійському університеті, як тільки прибуде до ЗСА. Свого часу Валентин Турчин мав відвагу, як один з перших, виступити в обороні академіка Андрея Сахарова в часі, як проти нього вела кампанію совєтська преса і органи КҐБ. Після того він був позбавлений праці в технологічному институті і фактично до часу його виїзду за кордон був на вдержанні родини і приятелів. Пізніше В. Турчин включився до праці в Міжнародній Амнестії і співпрацював з багатьма совєтськими дисидентами, піддержуючи їхні акції. Разом з Турчином прибули до Відня ще два інші дисиденти, а саме астроном Кронід Любарський і артист Боріс Веіль. Понад 100 дисидентів і симпатиків, включно з академіком А. Сахаровим, вийшли були на летовище Шереметєво, щоб попращати д-ра В. Турчина і його родину. „Це дуже тяжко розставатися з приятелями, — заявив на летовищі кореспондентам Турчин перед відлетом з Москви, — але у цьому випадку не було іншої можливости". Дозвіл на виїзд В. Турчин одержав тільки після того, як написав листа до генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Брежнєва з проханням видати йому візу до ЗСА, бо він вже третій рік не може знайти праці в Совєтському Союзі. Після того Турчина повідомили з еміграційного бюра, що він може виїхати за кордон на ізраїльську візу, хоч він сам і ніхто з членів його родини не є жидами, але без права повороту до СССР.

Окружний Комітет УНС у Вілкс-Бері відбув збори

Вілкс-Бері, Па. — В суботу, 8-го жовтня 1977 р., Окружний Комітет УНС Вілкс-Бері відбув організаційні збори в парафіяльній залі української католицької церкви св. Петра й Павла, на які прибули представники п'ятьох Відділів Округи.

Збори відкрив голова Округи п. Роман Дяків, який привітав заступницю головного предсідника пані Марію Душник та відділових урядовців.

У своєму звіті з діяльности Округи п. Дяків ствердив, що Округа осягнула 60 відс. своєї річної квоти, зазначуючи, що економічні й суспільні відносини Округи не були надто пригожими для організування нових членів до Українського Народного Союзу. Одначе, твердив п. Дяків, Округа доложить всіх зусиль для виконання повної квоти до кінця біжучого року. Він теж звітував про участь місцевих союзовців в чотириденному фестивалі у Вілкс-Бері,

Пані Душник у своїй доповіді представила організаційний стан УНСоюзу в цьому передконвенційному році, висловлюючи надію, що за три останні місяці приспішиться темпо в організаційній кампанії за новими членами. Вона також зазначила, що в останньому році Округа Вілкс-Бері осягнула свою квоту на 96 від., та зложила гратуляції п-і Євгенії Ваславській, голові 278 Від. УНС, за приєднання 10 нових членів в цьому році. П-і Душник також звітувала про фінанси УНС, які зростають з інвестицій, членських вкладок та чиншу. Вона довше інформувала про 3 нові грамоти УНСоюзу, які будуть випущені в короткому часі, та які повинні зацікавити ширші кола нових членів. Для тієї мети влаштовується вишкільний курс для секретарів та відділових урядовців, який відбудеться 23-го жовтня ц. р. в год. 11:00 рано в мотелі „Наталія'' в Лігайтоні, Па. для Відділів УНС зі Східньої Пеннсильвенії та на який запрошується всіх, зокрема представників молодої ґенерації.

В дискусії, в якій порушено такі справи як стипендії, альманах УНС, повідомлення про окружні збори тощо, забирали голос п-і Ольга Малищак, Євгенія Ваславська, Катерина Лукач та Марта Турчин, як теж пп. Дяків і Стефурин. Протоколував збори окружний секретар п. Василь Стефурин.

Під час перекуски п-і Душник оповідала про свою подорож в літі до шістьох европейських держав, включно з Лемківщиною, та свої зустрічі з українцями в тих країнах.

ЗСА поширять військову співпрацю з Юґославією

Беоґрад, Юґославія. — З'єднані Стейти Америки, які намагаються більше як досі наблизитись до режиму Тіта, погодились на поширення військової співпраці між ЗСА і Юґославією і на продаж деяких родів американської зброї для юґославської армії. Американські джерела стверджують, що плян передбачає не тільки виміну досвідом у військовій ділянці між обидвома країнами, але також вишкіл юґославських старшин в ЗСА, відкриття деяких військових пристаней для юґославських кораблів та улегшення відвідин військових чинників в ЗСА і Юґославії. Ця домовленість наступила у висліді розмов між секретарем оборони ЗСА Гарольдом Бравном і міністром оборони Юґославії ген. Ніколаєм Любічічем. Високий урядовець секретаріяту оборони у Вашінґтоні відмітив, що „переговори були дуже успішними". Однак американські чинники відмічують, що не визначено ні часу ні кількости зброї, яка має бути проданою Юґославії. Сподіються, що

Пентаґон в порозумінні з Беоґрадом опрацює подробиці в будучому. Юґославія в першу черґу зацікавлена закупом американських протитанкових і протилетунських ракет, керованих радаром. Загально уважають, що рішення Адміністрації президента Картера поширити військову співпрацю з режимом Тіта було базоване на політиці загальної співпраці також з країнами з різними політичними ідеологіями. Юґославія, з політичного і географічного погляду, становить ключеву позицію в европейській ситуації. „Юґославія, — заявив речник Пентаґону, — має сильний і стабільний уряд, може найсильніший між невтральними країнами, і ЗСА, як раніше відмічував президент Картер, бажають мати добрі зв'язки з країнами, які мають різні політичні орієнтації".

Москва відновила напасті на західніх кореспондентів

Москва. — Газета „Известия'', яка є органом Верховної Ради СССР, відновила у числі з 15-го жовтня ц. р. атаки на західніх журналістів, заявляючи, що деякі американські кореспонденти не є жадними журналістами, а тільки шпигунами. „ Є багато з них, — пише газета, — які є журналістами тільки з назви, а в дійсності вони є агентами розвідчої агенції ЗСА та використовують свою журналістичну виказку для прикриття свого шпигунства''. Совєтська газета покликається на статтю в американському журналі „Роллінгс Стон'', написану Карлом Бернстайном, колишнім кореспондентом газети „Вашінгтон Повст'', у якій він згадує, нібито на підставі документів, що понад 400 американських журналістів виконували завдання, визначене їм Центральною Розвідчою Агенцією. „Ми не знаємо, — стверджує „Известия'', — чи список 400 американських журналістів-розвідників, згалуваних в журналі „Роллінгс Стон'', включає також американських кореспондентів, які виконували свою розвідчу місію в часі перебування в Москві''. На всякий випадок совєтська газета повторила обвинувачення, висунене свого часу органами КГБ проти чотирьох американських кореспондентів в Москві — Алфреда Френдлі з журналу „Нюзвік'', Пітера Осноса з „Вашінгтон Повст'', Робетра Тота з „Лос Анджелес Таймс'' і Джорджа Кримского з „Ассосієйтед Пресс'', якого опісля КГБ викинуло з СССР.

Джордж Міні запросив Андрея Сахарова на відвідини до ЗСА

Вашінгтон. — Джордж Міні, президент Американської Федерації Праці — Конгресу Індустріяльних Організацій (АФП-КІО), поінформував минулої суботи, 15-го жовтня, що він запросив совєтського академіка Андрея Сахарова та 5-ох інших совєтських дисидентів відвідати ЗСА, точніше взяти участь в конвенції АФП—КІО, яка розпочнеться 8-го грудня в Лос Анджелесі. Повідомляючи про це запрошення, Міні сказав, що він частинно хоче переконатися, чи совєтські власті додержуються міжнародних договорів відносно людських прав, бо вважає, що Гельсінкські домовлення, що їх в 1975-му році підписало 35 держав, запевняють „відомим американським громадянам" право відбувати зустрічі з „відомими громадянами Совєтського Союзу".

Міні листовно повідомив президента Джіммі Картера про запрошення для Сахарова і 5-ох інших совєтських дисидентів, підкреслюючи, що 17-го серпня Президент підписав законопроєкт, яким змінив дотеперішню політику Вашінґтону, бо зніс Обмеження на в'їздні візи для представників совєтських робітничих спілок. Рішення президента може виявитись „великою помилкою", бо якщо ЗСА „відкриють свої кордони" для „закордонних комуністів", які фактично представляють совєтський режим, а не совєтських робітників, а в той самий час Москва відмовить совєтським дисидентам право відвідати Америку — заявив Міні у своєму листі до Президента.

Інші речники АФП-КІО заявили, що Міні „теж частинно випробовує президента Картера", бо вважає, що протягом останніх кількох місяців „Президент послабив своє становище щодо оборони людських прав".

Хліб Москві, медалі Щербицькому

Київська газета „Молодь України'', як зрештою й інші центральні газети, повідомили, що „за велику організаторську і політичну роботу по мобілізації комуністів і всіх трудящих республіки на успішне здійснення рішень XXУ з'їзду партії по розвитку сільского господарства, забезпеченню високого валового збору зерна в 1977 році, що дало можливість продати державі хліба значно більше встановленого плану і взятих соціялістичних зобов'язань'', Верховна Рада СССР нагородила першого секретаря ЦК Компартії України і члена ЦК КПСС, „героя соціялістичної праці'' Володимира В. Щербицького орденом Леніна і другою золотою медаллю.

Сайрус Венс плянує відвідати Арґентину і Венесуелю

Вашінгтон. — Державний департамент інформує, що державний секретар Сайрус Венс плянує 21-го листопада відвідати Арґентину на запрошення президента тієї південно-американської країни, Хорхе Рафаєла Віделі, а день пізніше буде вже у Венесуелі, де перебуватиме теж президент Джіммі Картер, який з тієї держави розпічне свою 11-денну поїздку по 8-ох країнах світу, а саме, крім Венесуелі, плянує відвідати Бразилію, Ніґерію, Індію, Іран, Францію, Польщу і Бельгію.

Секретар Венс обговорюватиме в Арґентині економічні та торговельні зв'язки зі ЗСА, як теж плянує видвигнути справу випадків порушення прав людини у тій державі.

В Празі розпочався процес над чотирма дисидентами

Прага. — Ройтер інформує, що в понеділок, 17-го жовтня ц. р., тут розпочався суд над чотирма чехо-словацькими дисидентами, авторами „Хартії 77", документу, який свого часу був опублікований і розповсюджений не тільки в Чехо—Словаччині і сателітних країнах, але також на Заході. Суд відбувається за закритими дверима, а обвинувачених судять за підривну діяльність, обиду уряду і підірвання авторитету держави за кордоном. Чотири обвинувачені — письменник Вацлав Гавель, колишній директор театру Отто Орнест, журналіст Ірі Ледерер і Францішек Павлічек, є тільки репрезентантами багатьох сотень інтелектуалістів, які підписали маніфест „Хартія 77", яким чехо-словацькі дисиденти засудили комуністичний режим за потоптання прав людини й ігнорування Гельсінкської угоди, підписаної празьким урядом. Закордонні кореспонденти в Празі одержали офіційний урядовий матеріял, у якому говориться, що 4 обвинувачені не відповідатимуть перед судом за підписання маніфесту „Хартія 77", а за ворожу пропаганду і зв'язки з закордонними силами, які працювали для повалення теперішньої системи в Чехо-Словаччині. Дисидентські джерела в Празі стверджують, що панує загальне переконання, що судилище є частиною широкозакроєної кампанії проти дисидентів, які піддержують ідею маніфесту.

УКРАЇНКИ НЮ ЙОРКУ В ОБОРОНІ ПРАВ УКРАЇНИ

Написала Стефанія Букшована

Газети Метропольного Ню Йорку, а з ними радіо і телебачення, надали чималого розголосу цьогорічній голодівці українок Ню Иорку й околиці. Голодівка була частиною великої акції за права України, в часі якої відбуваються демонстрації, походи, масові виступи, доповіді тощо. Українські жінки Ню Йорку і околиці перебрали естафету і з честю виконали свій обов'язок.

Голодівка почалася в понеділок, 26-го вересня в год. 10-ій рано. Тривала вона до вівтірка 4-го жовтня, год. 6-та вечора. Голодівку розпочали чотири жінки: С. Букшована, Л. Гевка, Д. Степаняк і Н. Хомут, опісля долучилися до них численні інші. Разом голодувало 25 осіб, між ними три чоловіки (ред. З. Снилик, А. Пядка і В. В. Степаняк). Дарія Степаняк голодувала 6 днів; по 5 днів: Л. Гевка, С. Букшована, Е. Склепковсь-

(Закінчення на ст. 4-ій)

Українки під час голодової демонстрації біля будинку Об'єднаних Націй в Ню Йорку

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Боротьба триває

Ніхто на Заході вже не сумнівається, що найбільшими трудношами, яких не можуть з користю для себе розв'язати комуно-московські верховоди, є існування в Совєтському Союзі національних проблем, тісно пов'язаних з визвольною боротьбою поневолених Москвою народів і спротивом проти русифікаторсько-колоніяльного курсу кремлівського центру проти них. Ця геноцидна політика Москви супроти підневільних націй та безпощадне нищення їхніх культур, викликає щораз то активніший і ширший спротив не тільки в Україні і Балтійських країнах, але також у Грузії, Вірменії, Кавказьких та середньоазійських республіках, як і в державах-сателітах.

Про існування національних проблем в СССР писало вже чимало авторів, між якими також багато американців, як наприклад, Джеймс Волесс, московський кореспондент журналу „Ю. С. Нюз енд Ворлд Рипорт", який, між іншим, згадував, що СССР — це немов один великий вулкан, який постійно дає про себе знати і кожної хвилини може вибухнути повною силою, як росіяни перетягнуть струну і намагатимуться все більше і більше посилювати контролю над раніше і пізніше поневоленими народами Східньої Европи. Інший американський журнал, „Інтеліdженс Дайджест", пишучи про підпільні рухи в СССР, натякає, що кремлівські керівники постійно повертаються до національних проблем, що їх вони уважають „позитивно розв'язаними", але які все ще становлять внутрішню небезпеку для совєтського керівництва. Центральне керівництво в Москві все ще побоюється, — пишеться у статті „Неспокій в Росії" в згаданому журналі, — що невдоволені народи від Балтики до Далекого Сходу, від Каспійського до Чорного моря можуть виступити об'єднано проти російського панування. Тепер є навіть наявні докази, що такий виступ підготовляється. На доказ цього автор згадує про заклик „однієї підпільної організації в Україні, яка не бажає себе індентифікувати", розісланий до всіх поневолених націй в СССР, який пропонує їм об'єднання і створення організації руху спротиву з діяльністю на ввесь СССР з метою повалення російської тюрми народів і російської диктатури. В заклику, між іншим, кажеться, що „„СССР став традиційною великоросійською тюрмою для різних національностей. Неросійські народи терплять національне і соціяльне поневолення, їх русифікують; Брежнєв і його спільники постійно топчуть людські і національні права різних народів".

Неназвана українська організація, згідно з твердженням в журналі „Інтеліджентс Дайджест", звертається також до Заходу, остерігаючи вільні країни перед підступною політикою Брежнєва та кажучи, що теперішня політика росіян однобічна і дуже підступна, скерована на послаблення західніх позицій у світі.

Очевидно, що не можна перебільшувати значення звернення, яке має за мету розгорнути спільний антиімперіялістичний і антикомуністичний фронт боротьби поневолених народів. але можна, часом навіть дуже ефективно, працювати в напрямі поширення ідей, голошених крайовими авторами, щоб наближувати кінець розпаду рабовласницької комуно-московської імперії.

Кандидати на делеґатів 29-ої Конвенції УНСоюзу!

Пам'ятайте, що кількість вибору делеґатів залежить від числа управнених до голосування членів вашого Відділу.

Закликаємо вас, ще сьогодні ставати в ряди союзових організаторів, щоб здобути право вибору на делеґата!

М. Данилишин

НАША ДІЙСНІСТЬ В АРҐЕНТИНІ

Буенос Айрес. — Українська спільнота в Арґентині має за собою 80-літній шлях життя, має вона також поважні здобутки, — але не має вона добре поставленої преси, не має стабільности в громадсько-організаційному житті, бо таке йде своїм принагідним руслом, не завжди використовуючи наші спроможності та можливості. Пройшовши 50 років громадської праці, насмілююся черговий раз порушити нашу дійсність та ставити її під прилюдну аналізу нашого здоровомислячого загалу.

Загально подаємо, що нараховуємо 250-тисячну спільноту, серед якої існує аж 27 окремих організацій, з яких деякі мають аж дуже поважні здобутки. Але ніхто не відважиться поставити прилюдно питання, який відсоток наших громадян входить в склад наших організацій і наших парафій, ніхто не ставить питання, чому така наша дійсність. А думаю, що це справа дуже важна і її не можна збувати мовчанкою, тим більше тепер, коли при різних наших обходах нас про це питають чужинці та очікують від нас конкретної відповіді. Одержавши такі запити, відважуюся поставити їх на денне світло та шукати на них належної відповіді.

На встапі зазначую, що не збираюся дошукувати винних, чи викликувати бажаної полеміки, а лише започаткувати прилюдне питання, де і як шукати виходу з цього зачарованого кола, що в ньому знаходиться громадсько-організаційна акція нашої спільноти. Мавши змогу відвідати наші скупчення різних провінцій, приходжу до переконання, що наша спільнота в Арґентині вповні життєздатна, вона має величезні економічні надбання, — але в дійсності ми ними не розпоряджаємо і їх можливості не діють для нашої належної розбудови.

Почну справу з нашої преси — вона не відповідає вимогам наших потреб, а держиться при житті завдяки жертвенности невеликих груп членства наших організацій, що своїми зусиллям її удержують та вже не групам, а особам, що до нашої преси дописують і ведуть їх редакційний та адміністраційний апарат зі самопосвятою без належної винагороди, а навіть без признання. Не роблю закидів, а стверджую факт, який мені добре відомий, і підчеркую, що преса — це головний чинник нашого громадсько-організаційного життя і єдина наша зброя в обороні історичних прав нашого поневоленого, але нескореного народу та єдиний чинник, що належно остоює помісницькі права наших Церков перед „власть імущими", що їх не визнають та ними нехтують.

Серед нашої громади маємо поважне число наших юристів-правників, але більшість судових справ нашої спільноти полагоджують правники чужинці, бо на це складаються різні причини, і не всі залежні від зовнішніх обставин. Маємо також свої кооперативи, але подавляюча більшість наших купців та промисловців полагоджують свої торговельно-кредитові справи поза нашими кооперативами, і це має рівнож свої причини, що їх треба вияснити.

Всі ці порушені справи — це лише частина нашої дійсности, яку порушую, щоб започаткувати обговорення їх розв'язки, яка досить трудна та складна, але завжди можлива. Треба звернути увагу на те, що відносини є складні, але в них не треба затрачувати громадську честь та людську гідність. Треба основно викорінювати з наших рядів самообман та забріханість, а спільно шукати самопошани та довір'я. Треба мати відвагу викривати всякі шкідливі затії тих осіб, що сіють незгоду та розбити і ставити їх під осуд конструктивної критики, не боячись позакулісових погроз та неоправданих обвинувачень. Всякі групи чи особи, які заінтересовані в забріханості, намагаються твердити, що критика шкідлива, бо нею розбиваємо нашу єдність та виказуємо нашу слабість перед чужим оточенням. Такі твердження безпідставні, бо чужинці завжди знають про наш дійсний стан краще, чим ми самі. Позитивна критика в громадському житті завжди потрібна, головно тоді, коли вона викриває правду, і правда, хотяй деколи і декому терпка, ніколи не є шкідлива і не може бути доказом нашої слабости, а навпаки, вона є наявним свідоцтвом нашої сили, коли маємо відвагу натаврувати шкідливу або фальшиву акцію в нашому суспільному житті. Сучасні відносини ставлять вимоги, щоб розкривати та натавровувати розкладову роботу, шукаючи консолідації та вирозуміння, але не при допомозі різних підступів.

В теперішніх відносинах наша преса є головним чинником в розв'язуванні наших щоденних проблем, і тому всі ми повинні належно її підтримувати та стриміти, щоб вона була дійсним носієм нашої національної правди, захищаючи наші права та можливості. Стараймося одверто глянути правді в вічі, і не дозволяймо собе обманювати тим, що, обговорюючи справи нашої дійсної вартости, чи спірні справи наших організацій, ми підкопуємо їх авторитет, бо власне промовчування нетактовностей та фальшування подій є основою наших невдач та нашої слабости. Викриваймо і осуджуємо затії поодиноких груп чи осіб над творенням нових та фікційних гуртків чи організацій, які організуються тільки для того, щоб заспокоїти особисті амбіції, або щоби показатися, що й ми щось значимо та уміємо.

Шукаючи нашого дійсного скріплення, змагаймо бути одвертими і справедливими, не скидаймс вини на інших, а починаймо направляти нащ загальний стан від нашої щоденної акції, опертої на справедливості та вирозумінні наших обов'язків та повинностей. Стараймося наші проблеми розв'язувати спільним обговоренням, не накидуючи нікому своєї думки чи зверхности, а шукаймо обопільного вирозуміння та дійсної консолідації всіх наших сил та засобів, які принесуть нам повний успіх та дійсне скріплення, бо сила наша в громаді і з громадою буде наш дійсний успіх.

Д-р Дмитро Капітан

МОЛОКО МАТЕРІ — ЛІК ДЛЯ НЕМОВЛЯТИ

В останніх часах в деяких американських часописах, як рівнож на телебаченні, дискутується питання, чи кормити немовлята молоком матері, чи держатися втертого звичаю й продовжувати штучний корм, званий „формуляс". Ця справа тепер досить актуальна, бо серед молодих американських матерів є тенденція кормити свої немовлята радше грудьми, чим штучним кормом. Опоненти нормального кормлення немовлят грудьми матері подають, що корм матерів досить занечищений (contaminated) різними хемікаліями, які людина побирає чи то з харчем, повітрям, чи водою. Але штучний корм рівнож занечищений, бо також виготовляється в тому самому кліматі та на подібних харчах, чи воді. Надевно на сторінках „Свободи" цю справу порушувала письменниця Ольга Мак, яка вказувала на згубне діяння штучного кормлення для поодиноких немовлят і для цілої суспільности.

А як же ж дивляться на це американські лікарі, спеціялісти в цій ділянці? Найновіші досліди американських лікарів вказують, як подає медичний журнал „Medical World News" із 7-го лютого 1977 під наголовком „Breast-feeding 'medication'", що деякі немовлята родяться із недомогою підщитової залози, та недостачею гормону thyroxin, популярно „гормону росту". Наслідком недостачі цього гормону постає вроджени Hypothyroidizm, недомога, що спричиняє фізичне та умове ушкодження немовляти. Стверджено, що коли таке немовля, з уродженою недостачею підщитової залози, є на кормі матері, то воно розвивається нормально фізично й духово; але якщо воно є на штучному кормі, може бути ушкодження мозку, а в дальшому тягу, в більшій, або меншій мірі — умове упосліджения. Стверджено, що корм матері має вповні вистачаючу кількість цього гармону, а наодиво, штучний корм-формуляс цього гормону цілком не має. Чи цей гормон в кормі матері переходить із підщитової залози матері, чи твориться таки в грудях матері, покищо невідомо. Досліди ці робив д-р Альфред Теноре зі своїми асистентами у філядельфійському діточому шпиталі. Вони ствердили, що 20 немовлят із всіх 32, що мали недостачу підщитової залози, а були на штучному кормі, дістали ушкодження мозку і умове упослідження. Під час, коли 15 немовлят, що мали рівнож недомогу підщитової залози, а були на кормі матері, не виказували найменшого умового упослідження. Також усі немовлята, що були штучно кормлені, а мали недостачу цього „гормону росту" мали рівнож затримку розвою костей, а цього не мали немовлята, кормлені грудьми матерів. Така охорона немовляти триває звичайно і по відлученні від грудей.

Тут і там в деяких стейтах переводиться перевірку новонароджених немовлят, і якщо ствердиться недостачу гормону росту, то поручається кормлення дитини матір'ю, або лікування синтетичним гормоном. Тим часом, заки така перевірка буде загальна, американські лікарі поручають всім матерям кормити грудьми від 6 до 9 місяців.

Корм матері дає немовляті також відпорність на різні інші недуги. Важливим обов'язком матері є подбати, щоби немовля побирало т. зв. колєстру, яку груди матері виділяють в перших днях після породів. Колєстра ця переходить майже незмінена через кишки дитини, але надає дитині відпорність передусім проти всяких алерґічних недуг. Штучний корм дає часто немовляті т. зв. „шок" (хвилеве стрясення). Часто є причиною алерґії до коров'ячого молока. Якщо мати має мало корму, то лучше мала кількість, чим нічого.

В часі вагітности, як рівнож в часі кормлення дитини, мати повинна побирати харчі, які мають досить різних вітамінів, а спеціяльно вітаміни Б-1, яка є необхідна для корму матері. Вітаміна Б-1 находиться в м'ясі, найбільше в свинячому м'ясі, багато в картоплі, в повнозернистих кашках, в хлібі та в інших рослинних харчах. Мати повинна побирати коло чотири склянки молока денно, або замість молока — сири. В молоці та в молочних продуктах є вистачаюча кількість вапна, потрібного для розвою немовляти. Якнайменше вживати солодких харчів.

Нормально, при кормленні матір'ю дитина подвоює свою вагу протягом півроку, а на штучному кормі вага подвоюється вже за 3-4 місяці, і часто дитина товстіє проти бажання батьків і ця тягнеться і в пізнішому віці. Деякі матері підкреслюють, що на штучному кормі дитина спокійна, не кричить. Перегодована дитина звичайно не кричить, але крик, сміх, рухи немовляти, це властиво його розвиток!

Важливе є також, що при кормленні грудьми мати дещо тратить на вазі і при цьому почувається здоровіше. При штучному кормленні товстіє і дитина, і мати. Рівнож при кормленні грудьми психічна настанова, прив'язаність матері *до дитини* і дитини до матері є стійкі, сильні, і такі діти частіше

(Закінчення на ст. 3-ій)

Михайло Островерха

ДОВГОЖДАННИЙ...

Це про збірник пісень Романа Купчинського „Ми йдемо в бій", на який нетерпеливо ждала вся наша тямуща Громада. Нарешті, появився він у прегарному оформленні мистця Едварда Козака, з його ініціялами й кінцівками, з ілюстраціями на всю сторінку, а всі вони виконані з легкістю настрою, з полетом та з любов'ю до Усусусів, до неповторного минулого. Таке ж і впорядкування та редакція пісень, що ними зайнявся Ігор Соневицький.

Та про самі пісні й музику писатимуть музики й музикознавці. А я помандрую уявою у минуле, між УСС у село Соснів над Стрипою, на поле „Весела" серед того чарівного, галицького — між Стрипою і Серетом — степу: 1915 - 1916 роки. Згадаймо той Соснів, де в тій сільській хаті, недалеко штабу нашого полку і штабу куреня Семена Горука, в тій сільській світлиці сходилася духова верхівка УСС: тут, після Карпат, уперше широко розгорнулася культурна творчість УСС, це була Квартира УСС. А були це: Роман Купчинський, Лев Лепкий, Осип Курилас, Осип Сорохтей, Юліян Крайківський, Лев Гец, Лесь Новіна-Розлуцький, Михайло Гаврилко, полтавець, Іван Цяпка, Микола Голубець, Гриць Трух, Михайло Гайворонський, Іван Іванець, В.Оробко, Іван Озаркевич, Теофіль Мойсейович, Теофіль Мелень, Василь Бобинський, В. Дзіковський; з артистів сцени М. Рубчак, — Рубцьо, Осип Гірняк та інші; а між нами наймолодший, Михайло Островерха. Головні ж надхненники, можна сказати, основники Пресової Квартири УСС були: мистець Юліян Буцманюк, що перший виконав образ олією з бою УСС на Маківці, — Іван Боберський, Осип Назарук. Ось ця Пресова Квартира була вогнищем, із якого виходила публіцистика, поезія, гумор, а в першу чергу — пісня. Звідси вийшли перші пісні піснетворця УСС Романа Купчинського.

Самі стрільці, співавши пісні ще в Карпатах, народні чи побутові, доповнювали їх своїми словами. Стоявши постоєм у Страбичеві, — по-мадярськи Мезетеребеш, — стрільці співали пісню „Ой, зацвіла черемшина, з неї цвіт приупав", у якій друга строфа була така: „Марширують добровольці через Мезетеребеш, чи то військо, чи то банда, ти ніяк не розбереш": не розбереш, бо до часу боїв за Маківку, — де УСС відбили сильний московський наступ, — Австрія, за підшептом поляків, — не мала довір'я до УСС; ми не мали одностайно однострою, а всяка збиранина піхоти, а то й кінноти одностроїв мадярських, а до того, для повноти стилю, ще й дали нам старої марки кріси „вендлі". І такі пісні й подібні їм, що їх співало стрілецтво, створювали настрій: творити свої пісні.

В Сосновці, чи в окопах на „Веселій", — ввечері коли смеркалося, московські гармати змовкали, і ми виходили з окопів на верха, — ми співали, між іншими піснями, „Їхав стрілець на війноньку", чи тужливу, що від неї в'януло серце в тузі, „Ой, шумить, шумить та й діброводонька" Романа Купчинського. А згодом, у роках 1917, 1918, 1919 в постійних маршах, чи на коротких постоях у Галичині, ще більше в Україні, в поході на Київ, пісні Романа Купчинського, — очевидно, й інших композиторів, — усе бадьоріші, не переставали гомоніти і стелитися розлогими обширами нашої рідної Землі. Та й [illegible] ці пісні співаємо, хоч не всі і знаємо, що створив їх піснетворець Роман Купчинський.

Тому щиро вітаємо цю довгожданну появу збірника пісень Романа Купчинського „Ми йдемо в бій". Вдячні ми й видавництву „Червона Калина", що при ревних заходах Петра Постолюка видала цю збірку, ще й при допомозі щедрих жертводавців.

М. Чировський

З'ЇЗД КОЛИШНІХ СТУДЕНТІВ ВИСОКИХ ШКІЛ ҐРАЦУ І ЛЕОБЕНУ У 80-РІЧЧЯ Т-ВА „СІЧ"

[Замість репортажу]

(2)

За президіяльним або почесним столом сиділи сеньйори високих шкіл Ґрацу і Леобену: д-р М. Сайкевич, д-р С.Тисовський, д-р Р. Патрило, д-р М. Зарицький, д-р І. Подюк, д-р М. Гнатчук з дружиною, проф. П. Гайда з дружиною, а відтак проф. д-р Г. Лужницький, доцент ґрацького університету у 1940-их роках з дружиною і д-р М. Штерн з пані Ідою Штерн. За іншими столами сиділи колишні голови Українського Студентського Т-ва „Січ" в Ґрацу, яких за почесним столом представив господар вечора М. Середович, а між іншим: д-р Є.Вереччука (голову у ранніх 1940-их роках); інж. Б. Гурка (1940-ві роки); інж. В. Наконечного (1940-ві роки); інж. Т. Григорчака (пізні 1940-ві роки); інж. І. Турянського (пізні 1940-ві роки); М. Середовича (середина 40-их років); інж. Л. Мізя і д-р Д. Тодосійчука (пізні 1940-ві і початок 1950-их років); М. Чировського (ранні 1940-ві роки); проф. І. Гайду (1920-ті роки); д-р М. Зарицького (1920-ті роки).

Поважні промови з нагоди святочного з'їзду у 80-річчя існування „Січі" перепліталися веселими дотепами і анекдотами. З нагоди Ювілею коротко промовляли майстер церемонії М. Середович, д-р С. Тисовський, д-р І. Подюк, д-р Г. Лужницький; д-р М. Штерн і д-р О. Тарнавський. М. Середович згадував ґрацькі часи 1940 і 1950-их років. Д-р Тисовський зілюстрував життя і працю студентів у Леобені. Д-р Подюк накреслив спогад з Ґрацу із 1920-их років. Д-р Лужницький говорив про свою працю доцента Ґрацького університету по Другій світовій війні, з прихильністю згадуючи українських студентів і „Січ". Д-р Штерн хоч і намагався у своєму слові приєднатися до веселого настрою з'їзду, і розказав навіть декілька підсовєтських анекдотів, всеж таки повернувся до важкого положення України під Москвою, висловивши свою любов і тугу до нашої спільної Батьківщини. Він згадав і геройських наших дисидентів.

Останнє вдумливе слово „Про місто" виголосив д-р О. Тарнавський, голова Об'єднання Мистців „Слово", в якому він підкреслив чар Ґрацу, який учасники бачили ще крізь призму своєї минулої юности, а наприкінці він відчитав власний вірш про Ґрац.

Згодом ведення вечора перебрав другий з черги майстер церемонії, а саме інж. Л. Калинич. Інж. Калинич відчитав цілий ряд привітів для з'їзду: від ректора ґрацького університету; від ректора ґрацької технічної високої школи (тепер технічного університету); від ректора леобенської гірничої Академії (тепер гірничо-технічного університету); від колишнього пароха Ґрацу, о. декана Е. Дмитрука і від колишніх „ґрацерів" інж. І. і М. Тимяків; п-ва В. і С. Маньковиx, д-ра Т. і Д. Сеньківських, д-ра м. Гнатика, д-ра А. Жуковського і інж. Я. Скрипника. Ректор леобенської технічної Академії переслав ще і платівку з награними штаєрськими студентськими піснями, щоб вони пригадали учасникам з'їзду молоді роки, проведені у Ґрацу і Леобені, у зеленій Стирії або Штаєрмарку. Зрештою і інж. Калинич, який тиждень перед з'їздом був у Відні, Ґрацу і Римі, теж подбав про підготування настрою на з'їзді. Він привіз великих форм краєвиди Стирії і ними удекорував бенкетову залю. У відповідну хвилину він розповів, що під час перебування в Ґрацу одного дня він на Замковій горі назбирав листя на спогад і ці листки він згодом порозділював по всіх столах під час бенкету.

При кінці майстер церемонії, запропонував тости на здоров'я сеньйорів Ґрацу і Леобену з нагоди 83-их уродин проф. П. Гайди і з нагоди 30-річчя супружжя п-ва І. і М. Чировських. Відспівано потрійне „Многая Літа".

Вичерпавши програму вечора і покінчивши святочний обід, майстер церемонії, закриваючи бенкет, запросив всіх учасників на забаву у „Веселці".

Оркестра маестра Б. Гірняка грала настроєві „старші мелодії" для „старшого покоління", а приємний пан І. Раковський співав настроєві пісні. „Ракен-ролів" і „чачів" було обмаль, а твістів не грала оркестра на превеликий жаль молодих, дітей, але ще не внуків „ґрацько-леобенської" братії. Уміжчасі інж. Любко Калинич під звуки музики співав „Марлєну" і другі пісеньки з Австрії з-перед тридцяти і двадцяти років. Розмовам про минуле, теперішнє і майбутнє не було кінця.

Пізно, бо десь аж по другій годині вночі, розходилися учасники з'їзду до своїх кімнат на короткий нічліг, бо вранці треба було встати на сніданок і на Службу Божу. Багатьом прийшлося йти до інших будинків у зливний дощ. Бо дощ тільки на короткий час переставав.

В неділю вранці, о 9-ій год. Їдальня Союзівки виповнилась гістьми, які продовжували недокінчені розмови з попереднього вечора. Бож зустрілися друзі.

На Службі Божій церква була вщерть набита вірними. „Ґрацери" і „Леобенці" дякували Всевишньому, що їм дозволив прожити довгі роки, і помолитися за тих, що відійшли взарані.

Цілий ранок відбувалася виставка різьб мистця Венгриновича; панни Ольшанівська і Наконечна продовжували збирання підписів в обороні політичних в'язнів; книжка д-ра Штерна п. н. „Михайло Штерн проти Совєтського Союзу" (англійською мовою) у висліді звернення предсідника з'їзду до учасників, випродалася цілковито.

Прощальний обід почався о 1-ій год. по полудні. Його програму відкрив і коротко перепровадив предсідник з'їзду. Обід розпочав молитвою молодий Іван Чировський.

Д-р Е. Новосад придбав відповідну апаратуру з награною стирійською музикою і учасники з'їзду знову змогли слухати арій, які їм бреніли в вухах від давніх лит.

У міжчасі прочитано щирий привіт від теперішньої управи Студентського Товариства „Січ" із Ґрацу, який прийшов в останній хвилині до управи і всіх учасників з'їзду. Представлено д-ра Дражньовського, колишнього „ґрацера", а тепер голову Шкільної Ради УККА, підкреслюючи, що під цю пору у Раді аж трьох „ґрацерів" займає визначні пости і, що тому на „ґрацерів" почасти спадає відповідальність за національне виховання нашої молоді. Д-р Дражньовський приїхав спізнено на з'їзд, бо саме брав участь у важливих нарадах Конґресового Комітету.

Д-р Є. Веремчук, голова „Січі" у ранні 1940 роки, в імені всіх присутніх і неприсутніх голів Т-ва сказав коротке слово, в якому з'ясував користі зустрічі і підкреслив вагу роботи, що її вклав Ініціятивний комітет.

Предсідник з'їзду М. Чировський, замикаючи з'їзд, подякував учасникам і членам комітету за участь і працю, а зокрема інж. Л. Калиничові, як його заступникові. Він під оплески присутніх, ще раз подякував д-рові Г. Лужницькому за їхню безінтересовну працю для „Січі" і українського студентства в сорокові роки і за їхню участь у з'їзді. Він рівнож подякував сеньйорам ґрацької „Січі" і леобенського товариства, що не зважаючи на поважний вже вік, приїхали на з'їзд: д-рові Подюкові, д-рові Гайді, д-рові Гнатчукові, д-рові Тисовському, д-рові Зарицькому, д-рові Патрилі і д-рові Сайкевичові, як рівнож і цим „ґрацерам", що приїхали з дуже далека, як з Алберти, Каліфорнії, Міннеаполісу чи Монтреалю, як хоч би: д-р Д. Тодосійчук, колеґа К. Копачинський, д-р С. Тисовський та інж. Т. Григорчак. Багато приїхало теж з Чікаґо. Відспівано традиційне „Ґавдеамус Ігітур", студентський гимн ще зі середньовічних сторіч, що його енерґійно започаткував 83-літній проф. П. Гайда. Інж. Калинич склав подяку від всіх присутніх голові Ініціятивного комітету за його труд.

З'їзд куди ж не був би такий успішний, коли б не було щирої співпраці „Січі" в Ґрацу, а зокрема інж. С. Хомина і М. Машовця. Звідти переслано два томи хроніки зі знімками і списками, які віддзеркалювали минуле, відзначки „Січі", які майже всі розпродано і фільм із сьогоднішнього Ґрацу, що його накрутив кол. Хомин. Учасники з приємністю переглядали хроніку у вільних хвилинах від програмових занять.

Треба підмітити, що Союзівка, а передусім її директор В. Квас і його асистентка панна Марійка, були надзвичайно приємними господарями, які все якнайкраще влаштували для вигоди і задоволення учасників з'їзду. Прощаючися, всі казали собі до побачення за п'ять років на черговому з'їзді, а єдиним наріканням було ствердження, що ціла імпреза тривала закоротко; що не можна було заслухати всіх цікавих спогадів і вичерпати повної програми. Наприклад, інж. Кучинський мав дуже цкавий спогад із життя ґрацьких пластунів, якого вислухати не вдалося. Пропоновано, щоб наступний з'їзд за п'ять років відбувався протягом трьох днів.

Але „радість зі журбою обнялися". І у випадку з'їзду не обійшлося без сумної, а то майже трагічної події.

Інж. В. Яворський із

(Закінчення на ст. 3-ій)

Загальні Збори Метрополітального Відділу ТУІА в Ню Йорку

Річні Загальні Збори Товариства Українських Інженерів, Метрополітального Відділу в Ню Йорку, відбулися 7-го жовтня ц. р. в приміщенні Українського Інституту Америки.

Збори відкрив голова Відділу інж. Т. Грицай, пропонуючи порядок нарад, що його Збори одноголосно прийняли. Загальними Зборами проводила обрана Президія в складі колег: інж. Атанас Мілянич — голова, інж. Михайло Ільків — заступник голови, інж. Юліян Фриз — секретар.

Уступаюча Управа Відділу подала докладний звіт із своєї діяльности. По звітах відбулася оживлена та річева дискусія, в якій забирали голос майже всі члени.

Контрольна комісія подала звіт із проведеної контролі і ствердила, що діяльність уступаючої Управи була жертвенна і ведена взірцево. Одночасно вона подала пропозицію уділення абсолюторії уступаючій Управі. Пропозицію Загальні Збори прийняли одноголосно через акламацію.

На внесення Номінаційної комісії, Загальні Збори обрали нову Управу Товариства Українських Інженерів Америки, Відділу в Ню Йорку у такому складі: голова — інж. Юрій Базилевський, заступник голови — інж. Іван Заяць; члени Управи — інж. С. Бісик, інж. І. Лабенський, інж. В. Магун, інж. Н. Макаревич, інж. Б. Мішко, інж. Я. Січинський, інж. Ю. Фриз, інж. І. Червінський; Контрольна комісія: інж. Т. Грицай, інж. З. Гловяк, інж. Л. Калинич, інж. С. Процюк, інж. М. Степанюк; Товариський суд: інж. М. Гончаренко, інж. М. Ільків, інж. І. Мокрівський, інж. І. Когут, інж. В. Фриз; Номінаційна комісія: інж. Є. Івашків,інж. О.Глют,інж. О. Леськів.

Новообраний голова Відділу колега Ю. Базилевський, подякувавши за довір'я до нього, подав плян праці на наступний 1977/78 рік.

В рамках діяльности Відділу в цьому році плянується ряд сходин із фаховими доповідями й імпрезами.

Після закінчення Зборів, відбулася товариська зустріч, за перекускою, що її приготовили дружини інженерів.

Ю. Фриз

Пам'яті Олени Купчинської

[Спогад]

Зліва Галя Купчинська, справа Іванна Шухевич.

Хто з нас мешканців Львова не пам'ятає великої книгарні-позичальні Теодора Громницького в Народнім Домі, при вул. Рутовського. Це була майже найкраща українська книгозбірня-позичальня, яку ми мали в Галичині. Сам власник Т. Громницький інтелігентна культурна людина, з любов'ю вибирав до своєї книгарні найкращі новості з цілого світу.В книгарні були твори всіх лавреатів Нобля, що їх поляки масово перекладали зі всіх мов. Тому книгарня, прегарно упорядкована, фахово скатальогована втішалася великою фреквенцією випозичальників. І так мимоволі зробився клюб книголюбів. Кожний член мав амбіцію перший прочитати нову книжку.

Це стало мені живо перед очима, як я прочитала в „Свободі" про смерть Галі Купчинської, дружини славного трубадура Українських Січових Стрільців Романа. Пригадався Львів, книгарня Громницького і наш мимовільний Клюб Книголюбів.

Нас три ривалізувало зі собою, щоби якнайскорше дістати нову книжку — Іванка Шухевичева, Галя Купчинська і я. Як лише Громницький натякнув, що цього тижня буде нова книжка, ми вже були натороженi. Я бігла Академічною вулицею, Янка Шепаровичева Сикстуською, а Галя Купчинська вул. Супінського. Коло Віденської каварні була точка, де можна нам було стрінутися і тоді як не було ще нікого, швидко бігла одна з нас до книгарні. „Ануж буду перша" — думала. Проте, в Громницького протекції не було. Хто перший прийшов, дістав книжку. Отже, ми тому робили такі перегони.

Немов сьогодні бачу Галю, дрібну елегантну зі золотистими очима, шляхетними рисами обличчя звичайно одягнену по-спортовому, з милою усмішкою, яка підбігає до Віденки, щоб скорше прийти. Галя з нас трьох найшвидше читала книжки. Вона потрапила варити в кухні, перекладати торт, читати книжку і в міжчасі закурити папіроску. Ніколи на ніщо не нарікала, все збувала жартом...Але все минає ніби великий, страшний жарт, лишаються лише спомини. Щож життя пливе як нестримна ріка...

Цих кілька слів спогаду, нехай буде квіткою на свіжу могилу доброго приятеля, прегарної людини, дорогої Галі Купчинської.

Ольга Соневицька

Вислід 3-го Конкурсу молодечої творчости в Австралії

У неділю, 14-го серпня в Ессендоні біля Мельборну відбувся вечір учасників 3-го Конкурсу молодечої творчости, що його проголошено ще в листопаді минулого року. Конкурс закінчився 1-го липня. Участь у ньому взяли 11 осіб, поділених на дві групи: від 12 до 18 років і від 19 до 25. В них брали участь три дівчини, 7 осіб з Мельборну та околиць, а 4 з Сіднею. На вечір прийшло багато слухачів, що виповнили фоє Українського Народного Дому. Місцеві автори зачитали свої конкурсові твори. Матеріяли сіднейців прочитали члени Літературно-мистецького клюбу ім. Василя Симоненка в Мельборні, який організував цей конкурс.

Після читання та короткого вступного слова про значення праці з творчою молоддю і як треба працювати над собою, щоб досягти успіхів, голова Клюбу Дм. Нитченко оголосив ухвалу жюрі, що складалось з членів клюбу: Божени Коваленко, Анастасії та Невана Грущецьких, Павла Олійника, Вол. Каспенковича, що пожертвував 599 долярів для конкурсових нагород, мистця Василя Цибульського, під головуванням Дмитра Нитченка. Вона звучала так:

Першу нагороду в 100 долярів присудити студ. Школи Українознавства та Матрикуляційних курсів при школі в Нобл Парку, біля Мельборну, Наталці Березняк — 15 років (псевдо — Оксана Тернова) за оповідання „Червона рожа". Другу нагороду — в 60 дол. — студ. Мельборнського технологічного інституту Тарасові Машібурькові, 18 років (псевдо Дика) за оповідання „весна". Третю нагороду в 40 дол. студ. Школи Українознавства при Братській школі в Лідкомбі, біля Сіднею, Оксані Смеречук, 13 років (псевдо — Смерічка) за оповідання „Чи то був сон?".

Шість інших з молодшої групи дістали по 10 долярів для заохочення. Це були: Роман Данилюк, 14 р., Симон Пирогів, 14 р., Марко Ріднів, 12 р., Віктор Мішалов, 17 р., Віктор Голуб, 14 р. та Орест Тимощ , 14 р.

Із старшої групи — від 19 до 25 років першу нагороду — 100 дол. присуджено молодій вчительці з Нобл. Парку Орисі Стефин, 23 роки (псевдо Осока) за оповідання „Страта". Другу нагороду — 60 дол. присуджено випускникові Мельборнського університету Юркові Ткачеві, 23 р. (псевдо — Том Виверт) за нарис „У себе вдома".

Після цього виступив білоруський поет Алесь Салавей, висловивши своє захоплення змістом конкурсових творів, їх образністю та доброю мовою. Закриваючи вечір, голова щиро дякував присутнім, а зокрема В. Каспенковичеві, який своєю 500-доляровою пожертвою уможливив проголошення цього конкурсу.

Управа Літературно-мистецького клюбу ім. Василя Симоненка в Мельборні

Український Культурний Центр у Детройті

Вже більше десяти років детройтська громада шукала шляхів, якби то створити один репрезентативний осередок, один культурний центр. Творились комітети, родились нові концепції, очевидно, зростали відосередні тенденції, бож кожна група чи організація хотіла мати свій кут, бути господарем на власному смітті.

Старі домівки й осередки занепадали то двигались, латали свої діри, добудовувались то перебудовувались і, хоча не заспокоювали пекучих потреб громади, то задовольняли їх власників і прихильників, мовляв, ми незалежні, бо маємо свою домівку і бар. І хоч говорилось про потребу одного осередку для всіх організацій і громадських потреб, хоча широко згадувалось про потенціяльну силу громади, то кожний думав про свою організацію як пуп землі і справа кінчилася на нічому.

Аж у жовтні минулого року УНК „Орлик", власник великої площі в місті Ворені, куди переселилось велике число українців, де створилась окрема церковна громада, запросив усі організації Великого Детройту на нараду і запропонував свою площу під будинок Українського Культурного Центру. На тій же нараді покликано тимчасовий Будівельний Комітет, прийнято постанову про створення корпорації Український Культурний Центр, основаної на уділах по 50 дол. та постановлено, що уділовці і тільки уділовці рішають про долю корпорації, господарку будинку та його розбудову.

Від тієї наради зачалася серйозна акція побудови УКЦ: плянувальна комісія розробила кілька плянів і проєктів будинку та використання площі, господарсько-фінансова взялася за приєднування членів-уділовців, а організаційна стала популяризувати ідею одного осередку серед існуючих громадських організацій.

Український Культурний Центр — мічиґанська неприбуткова корпорація, запропонувала діючим українським організаціям на терені Великого Детройту три можливості членства і співпраці: а) ліквідація своєї домівки і майна та вложення його в формі уділів до корпорації УКЦ, б) закуплення відповідної кількости уділів або в) схвалення на своїх зборах відповідної резолюції про моральну підтримку УКЦ і закуплення одного-двох уділів, щоб запевнити для своєї організації право участи в загальних Зборах корпорації.

На перших Загальних Зборах корпорації Український Культурний Центр, що відбулися 25-го вересня ц.р., вибрано Будівельний Комітет, що керуватиме корпорацією до завершення будови будинку й передачі його в користування громади, а також уповажнено цей керівний орган зачинати будову.

Плян будинку, будова якого зачнеться ще цього року, свідчить, що ініціятори акції мають на думці широкі потреби нашої громади.

На нижньому поверсі запляновано велика бенкетова заля приблизно на 600 осіб при столах з відповідною площею для танців, з окремим входом-фоє. Побіч залі кухня з усіма влаштуваннями для обслуги імпрез, що будуть відбуватися в бенкетовій залі. Бенкетова заля, винаймана два рази на тиждень, повинна принести стільки доходу, що оплатить себе, покриє всі видатки на втримання будинку та ще й принесе дохід на виховну роботу молодечих організацій, оплатить багато культурних акцій громади, що сьогодні покривається шляхом збірок із спонзорства чи прямо до капелюха. Для підтвердження цього твердження були подані декілька прикладів із господарської діяльности довколишніх заль, які треба замовляти приблизно рік наперед. Рахунок простий: через 52 тижні в році до 500 осіб тижнево по 10 долярів від одної тарілки повинно дати 260 тисяч долярів. Із того половина йде на покриття харчів і обслуги, лишається 130 тисяч адміністративні видатки, а решта як чистий дохід на сплату задовження, відсотків і на поглиблення виховної праці молодечих організацій і на уліплення. Говорячи про чистий дохід, знавці називають 30-40 тисяч долярів у рік, що їх можна повернути на субсидії школі українознавства та поліпшення обладнання чи і збагачення бібліотеки і читальні.

Вони твердять, що бенкетова заля з відповідним влаштуванням, поставлена на здоровій комерційній базі, розумно експлуатована, має стати економічною базою існування і втриманням на відповідному рівні самого УКЦентру.

На тому ж нижньому поверсі заплянований читальня і бібліотека та приміщення для громадського клюбу з буфетом. Доволі велика руханкова заля, що служитиме рівночасно на менші громадські імпрези, доповіді, святкування — займає досить поважну площу (2,280 кв. стіп). Окремо заплянована велику кімнату на музей, в якій будуть збережені цінні музейні збірки Українського Національного Музею та Архіву.

Цікавіші музейні експонати шляхом ротації будуть розміщені в осклених габльотках на стінах інших кімнат, коридорів і фоє. Ці експонати свідчитимуть, що це український культурний осередок.

На верхньому поверсі заплановано 12 кімнат загальної площі шість тисяч квадратних стіп. Вони призначені на домівки поодиноких організацій, на кляси школи українознавства, на засідання та на менші зібрання.

Загальні Збори УКЦ схвалили цей плян і доручили Будівельному Комітетові його будувати.

Загальний кошт будови приблизно 950 тисяч долярів, а внутрішнє влаштування 100 - 150 тисяч.

Досі приступило до корпорації 320 родин та організацій, задеклярувавши уділів на 210 тисяч долярів, досі вплатили 140 тисяч. Вплати напливають.

Фінансовий референт дир. Євген Репета закликав приявних подвоїти свої зусилля, щоб розпочати будову якнайскорше.

Загальні Збори вибрали Будівельний Комітет у такому складі: Богдан Федорак — голова, Степан Юрків — заступник голови, Мартин Новаківський — заступник голови, Анастазія Біловус — заступник голови, Нестор Щербій — заступник голови, Антін Кобилянський — секретар, Зеновія Юрків — англомовний секретар, Євген Репета — фінансовий референт, Андрій Кульчицький — скарбник. Крім цього вибрано референтів до всіх справ.

Цей Будівельний Комітет має діяти аж до закінчення будови й передачі його в користування громади. Завершивши будову, відбудуться Загальні Збори, що виберуть повну Дирекцію, що займеться керуванням УКЦ.

Виходячи із цих зборів, люди були певні, що переборовши багато труднощів, сконфронтувавши безліч ідей та пропозицій, відбивши багато неслушних закидів, тимчасовий Будівельний Комітет довів діло до того, що скоро Український Культурний Центр стане дійсністю, щоб служити потребам нашої великої громади.

П.Р.

Шевченківська Фундація в Канаді признала дотації, досягає мільйона

Вінніпег. — У доповненні до попередньо признаних дотацій в червні 1977, Дирекція Шевченківської Фундації на своєму засіданні 23 вересня 1977 одобрила дальших тридцять три дотації на суму 42,000 дол. Ці дотації признано: Гурткові Прихильників Української Дитини, Торонто — на видання книжки „Українське Дошкілля", д-рові М. Г. Марунчакові, Вінніпег — на видання „Біографічного історичного словника — українські будівничі Канади", д-рові Є. Рослицькому, Лондон, Онт. — на редакцію праці Єжи Єнджеєвича про життя й творчість Т. Шевченка, Українському Музичному Фестивалеві, Торонто — на видання музичного твору Василя Витвицького, д-рові Б. Казимирі, Ріджайна — на видання книжки „Раннє українське поселення в Ріджайні", Інститутові Дослідів Волині, Вінніпег — на видання „Етимологічного словника української мови" проф. І. Огієнка, п-і І. Зельській, Вінніпег — на видання праці про українську вишивку, проф. Яр. Славутичеві, Едмонтон — на видання підручника української літератури для студентів університету, Українському Театрові у Вінніпегу, на постановку опери „Запорожець за Дунаєм", радіоавдиціям у Віндзорі і Ванкувері на закуп пластинок, хорові „Гомін", Ванкувер — на закуп строїв і друк нот, танцювальному ансамблеві „Черемшина", Ванкувер — на вишколення інструкторів, Канадській Українській Іміграційній Службі, Торонто — на досліди про еміґрацію з СССР в Канаду, Світлані Мухин і Дарії Мудрій, Вінніпег — на підготовку серії картин про побут українських піонерів в Канаді, Провінційній Раді КУК в Онтаріо — на організацію Другого Хорового Семінара, Іванні Карасевич, Торонто — на видання пластинок українських пісень, Крайовій Централі Українських Шкільних Рад та Раді Української Культури при Централі КУК, Колегії св. Андрея у Вінніпегу, Українському Музею Українок Канади в Саскатуні, Осередкові української культури й освіти у Вінніпегу, Театральному гурткові „Заграва" в Торонто і дев'ять дотацій на українську пресу в Канаді.

Разом з раніше оголошеними дотаціями, в цьому році 1977/78 з доходових фондів Шевченківської Фундації признано всіх 46 дотацій на суму 57,000 дол. Разом з дотаціями попередніх років дотепер з чистих доходів Шевченківської Фундації на збереження і розвиток української культури розприділено 284,442.82 дол., одержаних з інвестицій фондів Фундації, які по кінець серпня ц. р. осягнули суму 940,000 дол.

З'ЇЗД КОЛИШНІХ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

дружиною вертався з Бавнд Бруку, похорону сл. п. Бориса Мартоса, колишнього прем'єра УНР, і спішився на з'їзд на Союзівці. У дощ, коли шляхи були мокрі і ховзькі, йому ненадійно лопнуло заднє колесо. В авті і на ховзькій дорозі він не міг сконтролювати машини, так що він і його дружина опинилися в шпиталі. Коли ця вістка дійшла до відомості учасників з'їзду, вони засумували, співчуваючи колишньому колезі і його дружині.

МОЛОКО МАТЕРІ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

держаться родинного дому.

Мати робить велику прислугу своєму немовляті, якщо кормить його своїм молоком. Воно надає дитині відпорність на різні недуги, спеціяльно алергічні недуги. Мати хоронить дитину й себе перед можливим товстінням і, вкінці, вона хоронить свою дитину перед можливим умовним, хоча б і мінімальним упослідженням. Тому мати повинна присвячувати багато часу своїй дитині, а тоді є більша певність, що дитина буде здорова фізично й духово.

Незвичайно шкідливим є вживання алькоголю (навіть у малій кількості) в перших днях і місяцях вагітности, навіть в часі початтья. Стверджено, що дві склянки пива, чи вина денно в перших місяцях тяжі дають т. зв. алькоголічний синдром у народженого немовляті. Немовля родиться з меншою головкою як нормально, має вузькі очка, часом тремтіння ручок, чи ніжок і держить голівку на лівій стороні. (Держання голівки наліво є ознакою анормальности немовляти). Тому, що деякі жінки можуть і не знати, що вони є в тяжі, лікарі поручають жінкам не пити: „Не пий алькоголю, ти можеш бути в тяжі", або „Не заходи в тяжу, як п'єш алькоголь!" Таке є гасло теперішніх лікарів. Алькоголь приносить далеко більшу шкоду, як лікарі донедавна були свідомі цього. Такі умово ушкоджені немовлята, а відтак діти, стають великою проблемою для батьків, чи виховників.

Наведені вище чинники наглядно вказують, як незвичайно важливим є не уживати алькоголю в часі тяжі та кормити немовлята грудьми.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п.
ОЛЬГИ з КОБЗЯРІВ ЧЕРНИК
Членки 82-го Відділу СУА.
Згідно з волею Родини
100.00 долярів
на Видавничий Фонд „Нашого Життя"
зложили
ПРИЯТЕЛІ і ДРУЗІ Покійної
з будинку Павла Гука в Джерзі Сіті.

ЗА СПОКІЙ ДУШ
бл. п.
Д-ра СТЕПАНА ВИТВИЦЬКОГО
Президента УНР
та Його Дружини
МЕЛАНІЇ зі СТЕЛЬМАХОВИХ
буде відправлено:
В суботу, дня 22-го жовтня, о год. 12-ій дня — ПАНАХИДУ над могилою Покійних на цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.;
В неділю, дня 23-го жовтня, о год. 11-ій перед пол. ЗАУПОКІЙНУ СЛУЖБУ БОЖУ в церкві св. Юра (в каплиці) в Ню Йорку.
Спом'янути Покійних у молитвах просить —
Син з Родиною

УКРАЇНКИ НЮ ЙОРКУ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ка, А. Кульчицька, В. Степаняк, Мирослава Савчак; по 4 дні: М. Нестерчук, М. Кульчицька, М. Коханська, А. Пядка, Чарториська, О. Безушко. По три, два і один день: Р. Климук, З. Снилик, М. Русинко. Н. Хомут, С. Бартко, Качор, С. Наум, І. Кононів, О. Курчак, О. Дацків, І. Солтис.

Жінки роздавали листівки й інші матеріяли, видані Українським Конґресовим Комітетом, та давали інформації й вияснення численним зацікавленим прохожим. Головним завданням інформаційного порядку, було обслужити інформаціями представників держав, що беруть участь у сесії Генеральної Асамблеї ОН, та апарат ОН, починаючи від генерального секретаря ОН Курта Вальдгайма. Як завжди, так і в цьому випадку треба було в першу чергу нав'язати контакт з пресою, телебаченням і радіо.

Як відомо, різні радіостанції і телевізійні передачі передавали частіше інформації про перебіг голодівки, переплітаючи їх даними з переданих матеріялів.

Окремо треба згадати пресу, радіо й телебачення різних країн, представники яких брали участь в сесії Генеральної Асамблеї. Деякі з них, наприклад, ізраїльці, взяли докладне інтерв'ю й пояснення до переданих їм матеріялів і знімки для телебачення.

З радіо „Вільна Европа" і „Свобода" декілька представників в різних днях голодівки перебирали інформації, щоб передати їх в Україну і взагалі поза залізну заслону.

Можна сказати, що ця голодівка перевищила на багато всі дотеперішні під оглядом поширюваних інформацій про українську справу і про те, що діється поза залізною заслоною.

Завдяки добре поставленій інформаційній ділянці і взагалі сприятливій атмосфері — актуалізацію в світі боротьби за права людини і за національне визволення всіх народів та, зокрема, боротьби проти російського імперіялізму — численні дипломати приходили, щоб дістати інформації, чому відбувається голодівка. Від генерального секретаря ОН Курта Вальдгайма був його заступник В. Брайен, який перебрав „Меморандум" для Вальдгайма та зробив з голодуючими знімку: пані Шет Деріян, асистент державного секретаря Венса в ділянці оборони людських прав побажала успіхів і запевнила повну підтримку в наших змаганнях. З голодуючими розмовляли також турецькі парляментаристи Магмет Трмак і Темел Карамоллаоглу, президент Всеіндійської Пресової Конференції Ямна Дас Акгтар, керівник правного департаменту міністерства закордонних справ Савдійської Арабії і представник Лівану і преси. Асоціяція преси з Єгипту перевела інтерв'ю, пресові асоціяції: Лебанон, Тайван, Гана, Бельгія, Німеччина, Уругвай, Афганістан і Палестинці — ПВО, також жиди цікавилися причинами, метою голодівки українців.

Інформації давала в першу чергу п. Д. Степаняк, яка була також керівником цілої акції.

Треба підкреслити, що ця третя з черги голодівка українських жінок біля будинку ОН в часі сесій Генеральної Асамблеї, яка вже стала традицією і яку українські жінки-патріотки рішили повторяти щороку, мала тепер найбільший успіх.

Слід згадати також про способи зірвання голодівки. Були вони з боку здогадних большевицьких агентів, з яких один навіть кинувся на одну з голодуючих, намагаючись вирвати їй з рук фотографічний апарат, яким вона його сфотографувала. Інші пробували застрашувати голодуючих чи провокувати. Зорганізована нічна охорона голодуючих та допомога студентів значно причинилася до успішного переведення голодівки. Треба відмітити, що українські священики — о. д-р В. Гавліч, парох церкви св. Юрія в Ню Йорку, зі співробітниками і о. д-р Ю. Шумовський, настоятель церкви св. Трійці в Ірвінгтоні та д-р Крупа підтримували голодуючих, перебуваючи з ними майже щоденно. Численні технічні завдання в часі голодівки і її підготови виконав Борис Потапенко, керівник Бюра СКВУ в Ню Йорку. З великою радістю зустріли голодуючі відвідини Леоніда Плюща, який відбув з ними розмову, побажав витривалости і заявив, що він зі свого боку також бере участь у цій широкій акції в обороні прав України і на захист переслідуваних борців за свободу поза залізною заслоною.

У вівторок перед закінченням голодівки на місце прибули представники українських організацій, щоб виявити свою солідарність з голодуючими та разом з ними заманіфестувати перед президентом ЗСА Джіммі Картером, який саме тоді прибув до будинку ОН для виголошення промови, підтримку його акції в обороні прав людини в цілому світі та підкреслити, що українці в світі, як і їхні брати в Україні твердо й рішуче стоять в обороні прав народів і людей та активно за ці права змагаються.

На кінець треба ствердити, що голодівки наших жінок для Об'єднаних Націй знаменито виправдалися не лише як один із засобів нашої політичної діяльности, але в не меншій мірі як мобілізуючий нас усіх і з'єднуючий чинник. До арсеналу нашої боротьби прибула ще одна успішна зброя. І тому дуже добре, що організатори цієї акції, Об'єднаний Комітет Жіночих Організацій при УККА, і її жертвенні учасниці перетворили цю голодівку в щорічний виступ в часі сесії Генеральної Асамблеї ОН.

***БАТЬКИ!** Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!*

Велика втрата

Це, здається, не припадок, що весь тягар суспільної праці в наших товариствах двигаютд одиниці. Беруть вони на себе різні завдання тому, що люблять суспільну працю й нею хотять, по своїй спроможності, причинитись до розвитку поодиноких товариств, а через них до скріплення цілої нашої спільноти. Не треба й говорити, як часто їхньої праці не вміють оцінити, як часто вони не знаходять належного зрозуміння для своїх зусиль і, замість дістати признання, стають предметом незаслуженої неґативної критики. Лиш дуже рідко трапляється, що працю певної людини, за життя чи по смерті, громада згл. певний її сектор оцінює беззастережно як таку, що її ніхто інший не зможе виконати краще. Сюди належав якраз і св. п. Евген Лисняк, який помер у вересні ц. р.

Серед всіх, хто знав Покійного особисто, працював з ним, а чи лиш обсервував його при праці, не було нікого, хто не подивляв би цієї дійсно унікальної людини. Це, зокрема, відноситься до численної спортової громади Ню Йорку, бо якраз ділянці фізичного виховання нашої молоді сл. п. Лисняк присвятив останні три десятиріччя свого трудолюбивого життя, сповняючи на протязі довгих літ функції скарбника нюйоркського УСК-у. Кожний, хто цікавився спортом на терені Ню Йорку та й поза ним, чи активні змагуни, чи численні члени й прихильники Клюбу ніколи не забудуть високої, злегка похиленої постаті Евгена Лисняка, що кожного дня, без огляду на погоду, дослівно бігав по українській дільниці міста з течкою, виповненою касирськими звітами й поквітуванням заплачених чи не заплачених членських вкладок, які збирав принагідно на вулиці, або прямо відвідуючи членів по домах. Не забудуть вони і його завжди усміхненого обличчя, що виглядало з маленького віконця касирської будки при вході на стадіон, чи пізніше серед глядачів, коли він пильно слідкував за перебігом гри, чи, вкінці, у вечірніх хвилинах в клюбовій домівці, де полагоджував різні фінансові трансакції. Це якраз муравлина праця сл. п. Лисняка уможливила гарний ріст нюйоркського УСК-у, що найшов своє завершення в закупленні власного майдану й поширенні спортової діяльности Клюбу на підростаючу молодь, починаючи від восьмого року життя.

Своєю настановою до праці й надзвичайним тактом сл. п. Лисняк служив прикладом для всіх, і був в цьому відношенні справжнім виховником та недоторкальним авторитетом, якого беззастережно шанували, любили й подивляли всі члени УСК-у та його численні прихильники. Голос Евгена Лисняка під час гарячих не раз дискусій Управи Клюбу мав в більшості випадків вирішальний вплив на постанови, бо не було в ньому ні крихітки претенсійности чи самолюбства, а лиш щире бажання бачити Клюб добре зорганізованим, сильним. Ось тому його пропозиції трактовано завжди дуже поважно й вони, на дальшу мету, виявлялись правильними. Без перебільшення подивугідним було вміння сл.п. Лисняка найти спільну мову зі всіма людьми, чи то його ровесниками (абсолютна меншість), чи з молодшими від нього, чи, вкінці, з підростаючою молоддю, від якої свого часу роїлось в домівці УСК-у на Сенкт Маркс Плейс. Частих розмов із сл. п. Евгеном Лисняком, серйозних чи жартівливих також не можна буде забути, бо в них ніколи не відчувалось „прірви між поколіннями". А різниця віку між співрозмовцями була в більшості випадків велика, а то й величезна. Нема, здається теми, якої б не порушено в клюбовій домівці у вечірні години, зокрема під кінець тижня. Говорилось тут, крім спорту, також і про питання української культури, про працю нашої еміґраційної спільноти, а дуже популярною темою розмов були спогади з давноминулих літ. Очевидно, в цій останній ділянці сл. п. Лисняк мав найбільше до сказання, бож був він учасником наших Визвольних змагань, відтак працював на суспільній ниві в рідній Стецеві коло Снятина, знав дуже багато цікавого про свого великого земляка, Василя Стефаника й т. п. Нічим не уступав він молодшим також тоді, коли наставали хвилини гумору. Та всі ці розмови вели кінець-кінців до теми, яка найбільше лежала сл. п. Евгенові Лисняковi на серці, а саме до чемної пригадки, що було б добре, коли б всі члени Клюбу вирівняли свої членські внески, а то й жертвували на Клюб. Бо приходи не завжди були задовільні, а видатки були великі. Траплялись контузії змагунів, треба було закупити новий виряд та інше устаткування, треба було заплатити за домівку й т. п. Все це турбувало клюбового скарбника, сл. п. Лисняка. Він жив клюбом, радів кожним його успіхом і болів невдачами, коли такі траплялись.

Молоді спортовці добре знали, кого мали в особі сл. п. Евгена Лисняка. Коли прийшов момент, що він в наслідок підірваного здоров'я, не міг дальше сповняти своїх функцій і мусів передати їх комусь молодшому, членство УСК-у вирішило вшанувати його званням почесного члена, бо на таке він сторицею собі заслужив.

Смерть Евгена Лисняка — величезна втрата для української спортової громади, а через неї для всієї нашої спільноти. Він заслужив, щоб його зарахувати до пантеону найвизначніших суспільних діячів нашої еміґрації. З великим жалем нюйоркські спортовці глядітимуть на ті місця, де проходила муравлина праця Людини з великої букви, великого патріота та незаступимого суспільного діяча.

Д-р Осип Кравченюк